

تکنیک‌های نیازسنجی

تکنیک‌های توافق-محور (دلفی، فیش باور، تل استار) همگی برای تعیین نیازهای آموزشی در نظام سلامت و آموزش پزشکی و بویژه آموزش‌های مداوم، کاربرد مناسبی دارند.

تکنیک‌های نیازسنجی

مسأله - محور، مشکل - محور

تکنیک‌های مورد اشاره در این گروه از تکنیک‌های نیازسنجی، عمدتاً ناظر بر شناسایی مشکلات فردی و مشکلات موجود در سیستم می‌باشد که ممکن است کارآیی یک سازمان را کاهش دهد. در این گروه چهار تکنیک معرفی شده است:

۱- تکنیک رویداد مهم (Critical Incident)

در این تکنیک، فرض بر این است که رویدادهای درون سازمان به عملکرد مثبت و یا منفی کارکنان مربوط می‌شود، از این رو، با شناسایی عملکرد کارکنان برجسته و ضعیف، کوشش می‌شود عملکردهای برجسته از طریق آموزش به دیگر کارکنان تعمیم یابد و عملکردهای ضعیف زدوده شود. در این تکنیک، در واقع، فاصله عملکرد کارکنان برجسته و ضعیف نیازی می‌باشد که باید برای افزایش کارآیی سازمان برطرف گردد.

۲- تکنیک درخت خطا (Fault Tree)

این تکنیک بیشتر با محاسبات ریاضی همراه است و به نوعی، تحقیق در عملیات سازمان محسوب می‌شود. در این تکنیک، احاطه به کل سیستم و ارزیابی درون‌دادها و عملیات و بازده‌ها ضروری است. هرگونه تغییرات و یا تصمیم‌گیری، که محصول تحقیق در عملیات سیستم می‌باشد و لازم است برای افزایش کارآیی مورد نظر قرار گیرد، به عنوان نیاز محسوب می‌شود.

۳- تکنیک آزمون وظایف کلیدی

(Key Tasks Assessment)

- تکنیک فیش باول (Fishbowl)

این تکنیک نیازسنجی در گروه تکنیک‌های توافق-محور دسته بندی می‌شود. این تکنیک زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تعداد افرادی انتخاب شده برای جمع‌آوری اطلاعات نیازسنجی، محدود باشند و امکان تجمع آنها در یک کارگاه آموزشی نیز وجود داشته باشد. در این تکنیک، افرادی را که برای کسب اطلاعات و سنجش نیاز جمع شده‌اند، مشابه آنچه در کارگاه‌های آموزشی معمول است، به گروه‌های کوچک تقسیم می‌کنند و هر گروه با تبادل نظر، فهرستی از نیازها را تهیه می‌کند تا در جلسه عمومی با حضور همه شرکت‌کنندگان، گزارش کار گروه‌ها عرضه شود و پس از بحث و تبادل نظر، فهرست نیازهای مورد توافق و اولویت‌بندی آنها انجام می‌گردد. بدیهی است برای استفاده از این تکنیک، مجریان نیازسنجی باید نسبت به نحوه برگزاری کارگاه و شیوه انجام کار گروهی، واقف و مسلط بوده و شرکت‌کنندگان را نیز در مورد نحوه انجام کار گروهی توجیه کنند. این روش نیازسنجی از روش‌هایی است که در مدت زمان محدود می‌تواند اطلاعات مناسبی را فراهم نماید و برای سازمان‌هایی که در محدوده جغرافیایی کوچکی فعالیت می‌کنند، روش مناسبی می‌باشد.

۳- تکنیک تل استار (Telstar)

این تکنیک نیازسنجی نیز در گروه تکنیک‌های توافق-محور قرار می‌گیرد. این تکنیک بسیار شبیه تکنیک فیش باول است. این تکنیک زمانی مورد استفاده قرار می‌گیرد که تعداد افرادی که باید از آنها کسب اطلاعات شود، زیاد است. در این حالت، افراد در مناطق مختلف گرد هم می‌آیند و از طریق تکنیک فیش باول به تعیین نیازهای آموزشی می‌پردازند و سپس نماینده یا نمایندگانی از هر منطقه در گردهمایی مرکزی روی نیازهای آموزشی و اولویت‌بندی آنها توافق می‌کنند. در مرحله دوم، نمایندگان مناطق با شیوه کارگاهی مشابه تکنیک فیش باول توافق‌سازی می‌نمایند.

توانمندی موجود کارکنان با مهارت‌های لازم برای انجام شرح وظایف شغلی به عنوان نیاز آموزشی در نظر گرفته می‌شود. تکنیک تجزیه و تحلیل شغل، سابقه طولانی دارد و به لحاظ ساده‌بودن سال‌هاست که برای استخدام و آموزش کارکنان از آن استفاده می‌شود. این تکنیک برای کارکنان حرفه‌ای مثل نظام سلامت، تکنیک نسبتاً مناسبی می‌باشد.

در این تکنیک، با انجام آزمون از کارکنان درباره وظایف شغلی آنها، میزان سؤالاتی که از سوی پاسخگویان جواب داده نشده است به عنوان نیاز مطرح می‌شود که باید برای رفع آن کوشش شود.

۴- تکنیک تجزیه و تحلیل شغل (Job Analysis)

در این تکنیک، از طریق مشاهده، مصاحبه با کارکنان و سرپرستان و بررسی اطلاعات مربوط به شرح شغل، وظایف شغلی کارکنان به روشنی تجزیه و تحلیل و شناسایی می‌گردد. فاصله

معرفی برخی پایگاه‌های مفید در آموزش پزشکی

آموزش آزمایشگاهی، و بخش دیگری به ابداعات و ابتکارات آموزشی برای انتقال برخی مفاهیم در فیزیولوژی تخصصی یافته است. متن کامل اغلب مقالات این مجله به صورت رایگان در دسترس می‌باشد.

منابع آموزشی برای دانشجویان علوم پزشکی

<http://www.meduniv.lviv.ua/inform/studlinks.html>

پایگاه فوق برای استفاده عموم دانشجویان گروه پزشکی تدارک دیده شده و در بردارنده فهرست مجموعه ارزشمندی از پایگاه‌های مفید برای آموزش رشته‌های مختلف، انجمن‌های پزشکی، دروس الکترونیکی، مجموعه‌های مولتی مدیا و ... است. با مراجعه به این سایت، می‌توان فهرست پایگاه‌های مفیدی را برای تهیه متون کمک آموزشی یا دریافت مقالات مفید پیدا نمود.

اتحادیه آموزش مداوم جامعه پزشکی

<http://www.acme-assn.org>

این اتحادیه در جهت ایجاد فرصت‌های مناسب برای توسعه توانمندی حرفه‌ای کارشناسان آموزش مداوم پزشکی، به منظور بهبود پیامدهای خدمات سلامت، فعالیت می‌کند. در پایگاه اینترنتی اتحادیه که مربوط به آمریکای شمالی است، علاوه بر ارائه فهرست مفصلی از انواع منابع کتبی موجود در پایگاه که به فروش می‌رسد، امکان دسترسی رایگان به نشریه این اتحادیه که با نام «Almanac» منتشر می‌شود وجود دارد. مطالعه مستمر مقالات این نشریه برای کارشناسان آموزش مداوم کشور می‌تواند مفید باشد.

مجله الکترونیکی پیشرفته‌های آموزش فیزیولوژی

<http://advan.Physiology.org>

این مجله اختصاصاً به معرفی یافته‌های متخصصین در مورد آموزش فیزیولوژی می‌پردازد. بخش جداگانه‌ای در مجله به